

RAPPORT SYDDANMARK

Svar på den centrale udmelding om borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling

2020

INDHOLD

1. RESUME	1
2. BAGGRUND	3
3. PROCES OG METODE	3
4. MÅLGRUPPEN	5
5. HØJT SPECIALISEREDE TILBUD TIL MÅLGRUPPEN	7
5.1 Kofoedsminde sikrede afdeling	7
5.2 Overblik over åbne tilbud, der anvendes af kommunerne i Syddanmark.....	8
5.3 Højt specialiserede tilbud i beliggende i Syddanmark.....	9
5.4 Højt specialiserede tilbud som kommunerne i Syddanmark anvender, beliggende i andre regioner.....	11
6. KOORDINATION OG SAMARBEJDE	12
7. FREMADRETTET TILRETTELÆGGELSE AF INDSATSEN	14
7.1 Særlige udfordringer i kommunerne	14
7.2 Forslag til fremadrettet tilrettelæggelse af indsatsen	15
7.3. Perspektivering og videre dialog om målgruppen.....	17

1. RESUME

Denne afrapportering indeholder kommunerne i Syddanmarks behandling af Socialstyrelsens centrale udmelding for borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling. Region Syddanmark har bidraget til behandlingen af den centrale udmelding i forhold til de højt specialiserede tilbud til målgruppen, som er drevet af regionen.

Målgruppen er defineret af Socialstyrelsen som borgere, der er anbragt på en sikret afdeling enten efter en domsafgørelse (domstype 1) eller efter en administrativ afgørelse, hvor borgere (dømt efter domstype 2) overføres til en sikret afdeling efter bestemmelse fra kommunen.

Afrapporteringen følger Socialstyrelsens 4 temaer:

Tema 1: Målgruppen

Tema 2: Højt specialiserede tilbud og indsats til målgruppen

Tema 3: Koordination og samarbejde

Tema 4: Fremadrettet tilrettelæggelse af indsatsen

I forhold til målgruppen for den centrale udmelding (tema 1) viser dataindsamlingen, at udviklingen i Syddanmark, i perioden 2017-2019, er relativ stabil. Antal borgere med domstype 1 anbragt på sikret afdeling er i perioden steget fra 5 borgere i 2017 til 6 borgere i 2019. Antal borgere med domstype 2 på både åben og sikret afdeling ligger stabilt på 16 borgere i perioden, mens antal borgere med domstype 2, som er overført til Kofoedsminde sikrede afdeling er faldet fra 11 borgere i 2017 til 9 borgere i 2019.

I forhold til højt specialiserede tilbud og indsats til målgruppen (tema 2) er tilbudsviften begrænset til et landsdækkende tilbud med sikrede afdelinger i landet, Kofoedsminde beliggende på Sjælland. Kofoedsminde har modtagepligt for målgruppen og de sikrede pladser er objektivt finansierede.

Socialstyrelsen efterspørger i den centrale udmelding information om den tilbudsvifte, der anvendes til borgere med en domstype 2 og behov for tilbud i åbent regi. Baggrunden herfor er ifølge den centrale udmelding et ønske om at identificere tilbud, som har potentialet til, at der på sigt kan etableres en sikret afdeling. Borgerne på de åbne tilbud er ikke en del af den centrale udmelding.

Det vurderes, at der i Syddanmark er et bredt udbud af tilbud, der kan tage sig af borgere, der er dømt efter domstype 2, men også efter de andre domstyper. Kommunerne i Syddanmark anvender, med udgangspunkt i Socialstyrelsens screeningsmodel, følgende højt specialiserede tilbud til borgere med type 2:

- Udviklingscenter De 2 Gårde
- Specialcenter Syddanmark (Kompassrosen, Midgårdhus og Østruplund)

I forhold til koordination og samarbejde (tema 3) fremhæves samarbejde med Samrådet, de enkelte tilsynsførende, Kriminalforsorgen og de enkelte botilbud. I denne sammenhæng fremhæves særligt samarbejdsaftaler mellem kommunerne og Region Syddanmark om *Fælles Samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere* samt *Tilsyn med udviklingshæmmede lovovertrædere*.

Endvidere fremhæves koordineringen der sker på tværs af de 5 regioner i regi af Koordinationsforum.

Afslutningsvist præsenteres konkrete udfordringer for arbejdet med målgruppen, hvilket peger mod følgende konkrete forslag til den fremadrettede tilrettelæggelse af indsatsen (tema 4)

Kommunernes forslag har følgende hovedoverskrifter:

- Muligheder for udvidelse af tilbudsviften:
- Bedre tilgang til viden/ øget kommunikation:
- Arbejdes med de tidsbestemte domme
- Lovhjemmel for delegation af kompetence ift. udgange efter udgangsbekendtgørelsen til private botilbud
- Ændret finansieringsform for Kofoedsminde

2. BAGGRUND

Socialstyrelsen har den 26. november 2019 udsendt en central udmelding om borgere med udviklingshæmning og dom og behov for anbringelse i sikret afdeling.

Udmeldingen foretages jf. servicelovens § 13 b, stk. 2, fordi en vurdering af tilbudsstrukturen på området har givet anledning til bekymring for, hvorvidt der findes det nødvendige udbud af højt specialiserede indsatser til målgruppen – herunder om der er den nødvendige koordination mellem kommunerne om at udnytte den aktuelle kapacitet, og om tilbuddet på Kofoedsminde fortsat er i stand til at imødekomme behovet på landsplan.

Den centrale udmelding indeholder en række spørgsmål til, hvordan kommunerne i hver region planlægger og koordinerer tilbud til denne målgruppe. Hovedfokus i den centrale udmelding er på borgere, der har behov for sikret tilbud, men der er også spørgsmål vedr. borgere der har behov for tilbud i åbent regi.

På baggrund af afrapporteringen skal Socialstyrelsen kunne vurdere, om der på nationalt plan er en tilstrækkelig koordination, der sikrer det nødvendige udbud af højt specialiserede indsatser til borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling.

3. PROCES OG METODE

Afrapporteringen er udarbejdet på baggrund af informationer som via spørgeskemaer er indsamlet ved henholdsvis de kommunale myndigheder på socialområdet og relevante driftsherrer. Informationerne er efterfølgende drøftet og kvalificeret af fagpersoner samt i regi af Socialdirektørforum (den administrative styregruppe).

Rapporten følger Socialstyrelsens 4 temaer

- Målgruppen
- Højt specialiserede tilbud og indsatser til målgruppen
- Koordination og samarbejde
- Fremtidig tilrettelæggelse af indsatsen

Tilgang til udvælgelse af tilbud

Socialstyrelsen har tilkendegivet, at de i deres endelige vurdering af, om tilbuddene opfylder kriterierne, vil foretage en samlet helhedsvurdering af tilbuddenes specialiseringsniveau. Der er i afsnit 5 udarbejdet et

samlet overblik over data for de indmeldte tilbud, suppleret med uddybende beskrivelser af, hvordan tilbuddene dækker de kriterier, der er beskrevet i den centrale udmelding.

I Socialstyrelsens definition af relevante højt specialiserede tilbud, kan især kriterierne om borgerflow og personalesammensætning være vanskelige at opfylde grundet den forholdsvis lille målgruppe. I afdækningen af tilbudsstrukturen, er den valgte tilgang at medtage de tilbud, som har besvaret de udsendte spørgeskemaer, og som dermed opfatter sig selv, som højt specialiserede til målgruppen. Disse tilbud indgår derfor i afrapporteringen. Nogle af de tilbud, som kommunerne har indrapporteret, at de benytter sig af, har dog meldt tilbage, at de ikke opfylder Socialstyrelsens kriterier og dermed ikke anser sig som højt specialiserede til målgruppen. Disse tilbud indgår ikke i afrapporteringen. Herudover er tilbud, som åbenlyst ikke opfylder Socialstyrelsens fire kriterier, udeladt (jf. Screeningsmodellen for højt specialiserede tilbud).

Socialstyrelsens 4 kriterier

Socialstyrelsen har opstillet fire kriterier som et tilbud skal opfylde for at være højt specialiseret. Kriterierne indebærer, at et tilbud årligt skal:

1. Levere indsatser til mindst tre borgere til målgruppen.
2. Have mindst tre årsværk tilknyttet indsatsen til målgruppen.
3. Have en overvægt af medarbejdere, der er tilknyttet indsatsen til målgruppen med fire eller flere års erfaring med målgruppen.
4. Sørge for, at de kompetencer, der er vurderet som afgørende i indsatsen til målgruppen er til stede og indgår i den borgerrettede indsats til målgruppen.

Datavaliditet

I forhold til datavaliditet, kan der være en vis usikkerhed behæftet med dele af datasættet i de tilfælde, hvor der ikke findes registerdata, og tallene derfor er opgjort manuelt i kommunerne.

Tværregional koordination og samarbejde

Rammeaftalesekretariaterne har i fællesskab valgt at tilgå opgaven med at afrapportere på de centrale udmeldinger med stor vægt på tværregionalt samarbejde via løbende møder mellem rammeaftalesekretariaterne i de fem regioner, og med fokus på koordination i udsendelse og behandling af spørgeskemaer til kommuner og tilbud, samt disposition for afrapporteringerne.

4. MÅLGRUPPEN

Målgruppen beskrives i den centrale udmelding som værende borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling.

Målgruppen for den centrale udmelding er af Socialstyrelsen defineret til at omfatte:

- Borgere med udviklingshæmning, som er anbragt i sikret afdeling efter domstype 1: "Dom til anbringelse i sikret afdeling for personer med vidtgående psykiske handicap"
- Borgere med udviklingshæmning, som er dømt efter domstype 2: "Dom til anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap, og som efter bestemmelse fra kommunen er overført til sikret afdeling"

Målgruppen for den centrale udmelding er af Socialstyrelsen defineret til *ikke* at omfatte:

- Borgere med udviklingshæmning, som efter domstype 2 er anbragt på åben afdeling
- Borgere med udviklingshæmning med dom efter andre domstyper ¹
- Borgere placeret i varetægtssurrogat på sikret afdeling, mens en efterforskning pågår
- Grønlandske borgere med udviklingshæmning og dom til anbringelse på en sikret afdeling

Opgørelsen af antal borgere i målgruppen er opgjort på følgende måde:

- Opgørelsen over antal borgere med udviklingshæmning og dom efter domstype 2, som er på åbne afdelinger: Disse data er opgjort manuelt i de enkelte kommuner.
- Opgørelsen over antal borgere med udviklingshæmning og dom efter domstype 1 og 2 som er på sikrede afdelinger: Disse data er for perioden 2017-1. december 2019 opgjort ved hjælp af Kofoedsminde IT-system, og herefter kvalificeret af kommunerne.
- For december 2019 har kommunerne selv gennemgået egne systemer for at opgøre antallet af borgere, der er blevet anbragt på sikret afdeling på Kofoedsminde i denne måned, samt hvilken domstype borgerne har. Årsagen hertil er at indhentningen af data til den centrale udmelding blev påbegyndt i december 2019.

---

¹ Der er fem grundlæggende domstyper: De andre domstyper er: Domstype 3: Dom til anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap, Domstype 4: Dom om tilsyn af kommunen, således at domfældte efterkommer tilsynsmyndighedens bestemmelse om ophold og arbejde, og således at tilsynsmyndigheden kan træffe bestemmelse om anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap. Domstype 5: Dom om tilsyn af kommunen, således at domfældte efterkommer tilsynsmyndighedens bestemmelse om ophold og arbejde

De syddanske kommuner har på denne baggrund afdækket antallet af borgere med udviklingshæmning og dom efter:

- domstype 1 anbragt på sikret afdeling
- domstype 2 på både sikret og åben afdeling
- domstype 2, som er overført til sikret afdeling

Kommuner i Syddanmark	2017	2018	2019
Antal borgere med domstype 1 anbragt på sikret afdeling	5	5	6
Antal borgere med domstype 2 på både åben og sikret afdeling	16	16	16
Antal borgere med domstype 2, som er overført til Kofoedsminde sikrede afdeling	11	10	9

Målgruppen for den centrale udmelding er borgere med udviklingshæmning og behov for anbringelse i en sikret afdeling. Som det fremgår af ovenstående, har kommunerne i Syddanmark haft 16 borgere på sikret afdeling i 2017, 15 borgere på sikret afdeling i 2018 og 2019. Tallene er af personhenførbare årsager opgivet for hele Syddanmark. Det kan dog oplyses at:

- 4 kommuner har haft 1 eller flere borgere med domstype 1 i alle 3 år. De resterende 18 kommuner har ikke haft borgere med type 1 dom i perioden 2017-2019
- 7 kommuner har haft 1 eller flere borgere med domstype 2, som er overført til sikret afdeling i alle tre år.
- 3 kommuner har haft 1 eller flere borgere med domstype 2, som er overført til sikret afdeling i to af de tre år.
- 1 kommune har haft 1 eller flere borgere med domstype 2, som er overført til sikret afdeling i et af de tre år.
- 8 ud af de 22 kommuner i Syddanmark har ikke haft borgere på de sikrede pladser på Kofoedsminde i periode 2017- 2019.

5. HØJT SPECIALISEREDE TILBUD TIL MÅLGRUPPEN

5.1 Kofoedsminde sikrede afdeling

Kofoedsminde spiller en central rolle i tilbudsstrukturen på området, da Kofoedsminde er det eneste landsdækkende sikrede botilbud efter servicelovens §108 til voksne domfældte med udviklingshæmning, der har begået alvorlig personfarlig kriminalitet. Kofoedsminde er beliggende i Rødbyhavn på Lolland og drives af Region Sjælland.

Kofoedsminde har akut modtagepligt og er pr. 1. januar 2020 godkendt af Socialtilsyn Øst til 72 sikrede pladser og 12 åbne pladser. Borgerflowet har været svingende de seneste tre år med mellem 63 til 71 borgere med udviklingshæmning og dom efter domstype 1 og 2.

Kofoedsminde består af 14 sikrede afdelinger fordelt i 7 selvstændige bygninger. Hver afdeling er hjem for mellem tre til seks beboere. 3 afdelinger er særligt sikrede til kun én beboer (særlig sikret plads/særforanstaltning).

Optageområdet har de seneste tre år været kommuner fra hele landet samt Grønland. Der er ca. 329 fastansatte årsværk, som spænder over faggrupperne: socialpædagoger, sundhedsfagligt personale, socialrådgiver, psykologer og specialiserede omsorgsmedhjælpere. Derudover er der tilknyttet eksterne kompetencer som psykiater.

Over halvdelen af de fastansatte medarbejdere har mere end 4 års erfaring med målgruppen på tilbuddet, og der leveres en bred række af de indsatslementer, som er beskrevet i den centrale udmelding.

Kofoedsminde kan siges at løse en dobbeltopgave: I relation til serviceloven § 108 har Kofoedsminde ansvar for social behandling med sigte på resocialisering af beboerne, og i relation til straffeloven har Kofoedsminde ansvar for at beskytte samfundet mod den sikkerhedsrisiko, som beboerne udgør.

Beboerne på Kofoedsminde har domme for personfarlig kriminalitet, hvorfor beboergruppen selvsagt har en høj risiko for voldelig adfærd. Derfor er det Kofoedsmindes opgave at skabe gode socialpædagogiske rammer for beboerne samtidig med, at de ansattes arbejdsmiljø er så trygt som muligt. Dette er nødvendigt for, at de ansatte kan løse den socialpædagogiske opgave og samtidig undgå voldsepisoder eller andre voldsomme hændelse, der kan skade den ansatte.

5.2 Overblik over åbne tilbud, der anvendes af kommunerne i Syddanmark

Den centrale udmeldings formål er, at Socialstyrelsen dels skal kunne vurdere, om der er det fornødne udbud af højt specialiserede tilbud og indsatser til borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling og dels skal kunne indgå i en efterfølgende dialog med kommunerne om den mest hensigtsmæssige løsning på de beskrevne udfordringer ved det aktuelle udbud.

Udbuddet af tilbud til målgruppen for den centrale udmelding er Kofoedsminde sikrede afdeling, som er beskrevet i afsnit 5.1. Som tillæg hertil ønsker Socialstyrelsen en afdækning af, hvilke højt specialiserede åbne tilbud, der anvendes af kommunerne til borgere med udviklingshæmning og dom efter en domstype 2. Ifølge den centrale udmelding er formålet hermed blandt andet, at Socialstyrelsen ønsker at identificere tilbud, som ville kunne indgå i en fremadrettet samlet løsning på området.

I afdækningen af tilbudsstrukturen, er den valgte tilgang at medtage de tilbud, som har besvaret de udsendte spørgeskemaer, og som dermed opfatter sig selv, som højt specialiserede til målgruppen. Disse tilbud indgår derfor i afrapporteringen. Nogle af de tilbud, som kommunerne har indrapporteret, at de benytter sig af, har dog meldt tilbage, at de ikke opfylder Socialstyrelsens kriterier, jf. Screeningsmodellen for højt specialiserede tilbud, og dermed ikke anser sig som højt specialiserede til målgruppen. Disse tilbud indgår ikke i afrapporteringen. Herudover er tilbud, som åbenlyst ikke opfylder Socialstyrelsens fire kriterier, udeladt (jf. Screeningsmodellen for højt specialiserede tilbud). Se eventuelt afsnit 3 vedr. proces og metode.

Socialstyrelsen har valgt, at der i den centrale udmelding alene ses på borgere med domstype 2. Socialstyrelsen har et kriterie om, at der skal være minimum 3 borgere i målgruppen, for at tilbuddet kan siges at være højt specialiseret til målgruppen.² Flere driftsherrer giver udtryk for, at det ikke har afgørende betydning for den pædagogiske indsats ift. borgerne, hvorvidt de har en type 2 dom eller en type 3 (og evt. type 4) dom, og dermed hvilke kompetencer, der skal være til stede. Som følge af Socialstyrelsens kriterie, kan der være tilbud, der ikke har haft et tilstrækkeligt borgerflow ift. type 2 dømte, men som ville være medtaget i rapporten, såfremt borgere med type 3 dom også tælles med i borgerflow.

---

² Socialstyrelsen definerer borgerflow som det samlede antal borgere pr. år i målgruppen for den højt specialiserede indsats, som et tilbud leverer indsatser til (jf. centrale udmelding, bilag 1, side 5)

5.3 Højt specialiserede tilbud beliggende i Syddanmark

Kommunerne i Syddanmark har i perioden 2017-2019 anvendt følgende højt specialiserede tilbud til borgere med type-2 dom, som er beliggende i Syddanmark (jf. kriterier i Socialstyrelsens screeningsmodel):

Tilbuddets navn	Driftsherre	Borgerflow (antal borgere med domstype 2 årligt)	Årsværk (ift. borgere med domstype 2)	Erfaring (ift. borgere med domstype 2)
Udviklingscenter De 2 Gårde	Vejle Kommune	2017: 3 2018: 3 2019: 3	9,89 fastansatte årsværk	53,5 % har min. 4 års erfaring på De 2 Gårde (kan ikke angives særskilt for domstype 2)
Specialcenter Syddanmark (Kompasserose, Midgårdhus og Østruplund)	Region Syddanmark	2017: 5 2018: 4 2019: 3	13 fastansatte årsværk	61,4 % har min. 4 års erfaring med målgruppen

Uddybende tilbudsbeskrivelse af tilbuddene i Syddanmark

Udviklingscenter De 2 Gårde, Vejle Kommune, Syddanmark

De 2 Gårde er godkendt til §§ 104, 107 og 108 i serviceloven og § 105 i almenboligloven med tilknyttet døgnstøtte primært efter § 85 i serviceloven. De 2 Gårde er derudover godkendte til at have domfældte borgere med type 2,3,4 og 5-domme.

Medarbejdersammensætningen består af socialpædagoger, sundhedsfagligt personale og andet personale. Herudover er der faguddannede vikarer, uuddannede vikarer og eksternt tilknyttet psykiater og sundhedsfagligt personale.

Tilbuddets specialiserede indsatslementer består af følgende: Udredning af niveauet for den kognitive funktionsnedsættelse, specialiseret socialpædagogisk støtte og kriminalpræventiv behandling, specialpæ-

dagogisk støtte med rammer og guidning, så adfærd med vold og trusler minimeres og så vidt muligt undgås, strukturerede risikovurderinger, samarbejde og koordination mellem relevante faggrupper i den sikrede afdeling. Herudover er der taget forholdsregler i forhold til de fysiske rammer på stedet, herunder sikkerhedsmæssig indretning, trivsels- og tryghedsskabende rammer og mulighed for privatliv for borgeren. Vejle Kommune er driftsherre, og De 2 Gårde har udviklingshæmmede borgere med type 2-dom fra Horsens Kommune, Aarhus Kommune samt Grønland.

Specialcenter Syddanmark, Region Syddanmark (Kompassrosen, Midgårdhus, Østruplund)

Specialcenter Syddanmark er godkendt til §§ 104, 107 og 108 i Serviceloven.

Medarbejdersammensætningen består af socialpædagoger, sundhedsfagligt personale og andet personale. Der er derudover tilknyttet ekstern psykiater og psykolog til stedet.

Tilbuddets specialiserede indsatslementer består af følgende: Specialiseret socialpædagogisk støtte og kriminalpræventiv behandling, specialpædagogisk støtte med rammer og guidning, så adfærd med vold og trusler minimeres og så vidt muligt undgås, strukturerede risikovurderinger, samarbejde og koordination mellem relevante faggrupper i den sikrede afdeling og til andre sektorer, herunder sundhedssystemet og ift. udslusning til tilbud med mindre indgribende socialpædagogisk og kriminalpræventiv støtte, når det er muligt for borgeren. Desuden er der taget forholdsregler i forhold til de fysiske rammer på stedet, herunder sikkerhedsmæssig indretning, trivsels- og tryghedsskabende rammer og mulighed for privatliv for borgeren. Region Syddanmark er driftsherre, og Specialcenter Syddanmark har udviklingshæmmede borgere med type 2-dom fra Ringkøbing Kommune, Odense Kommune, Herning Kommune, Lolland Kommune samt Sønderborg Kommune.

5.4 Højt specialiserede tilbud som kommunerne i Syddanmark anvender, beliggende i andre regioner

Kommunerne i Syddanmark anvender derudover tilbuddet Kofoedsminde, Specialområde udviklingshæmning og ADHD samt EKKOFONDEN- Østergaarden, der alle er beliggende i andre regioner:

- Kofoedsminde er et regional tilbud beliggende i region Sjælland. Kofoedsminde er beskrevet i afsnit 5.1. Derudover henvises der til rapporten for Sjælland. I denne rapport indgår en beskrivelse af Kofoedsminde som et højt specialiseret tilbud beliggende i Sjælland.
- Specialområde udviklingshæmning og ADHD er et regional tilbud beliggende i Midtjylland, Gårdene i Paderup består af dagsbeskæftigelse Gården og to bo-afdelinger Egegården og Askegården. For en beskrivelse af dette tilbud henvises derfor til rapporten for Midtjylland. I denne rapport indgår en beskrivelse Gårdene i Paderup som et højt specialiseret tilbud beliggende i Midtjylland.
- EKKOFONDEN- Østergaarden (Alternativet) er et privat tilbud beliggende i region Nordjylland. For en beskrivelse af dette tilbud henvises derfor til rapporten for Nordjylland. I denne rapport indgår en beskrivelse af EKKOFONDEN- Østergaarden (Alternativet) som et højt specialiseret tilbud beliggende i Nordjylland.

6. KOORDINATION OG SAMARBEJDE

Generelt fremhæves følgende samarbejde i besvarelserne fra kommunerne:

- Samarbejde med Samrådet
- Samarbejde med de enkelte tilsynsførende
- Samarbejde med Kriminalforsorgen
- Samarbejde med botilbuddet

Samarbejdsaftaler:

Fælles Samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere

Kommunerne i Syddanmark har sammen med regionen nedsat et Samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere. Rådet består af 7 faste medlemmer og udtaler sig vejledende om foranstaltninger og retsfølger for udviklingshæmmede lovovertrædere til politi og statsadvokaturer. Regionen varetager sekretariatsfunktionen for Samrådet. Det Fælles Samråd i Syddanmark er gjort permanent fra 2010. Samrådet er finansieret som abonnementsordning, det vil sige, at kommunerne betaler et fast beløb årligt pr. borger i den enkelte kommune. Det er en frivillig aftale, som alle kommuner har tilsluttet sig. Nærmere beskrivelse af Samrådet findes på: www.samraadsyddanmark.dk

Tilsyn med udviklingshæmmede lovovertrædere

Regionen organiserer og udfører tilsyn med udviklingshæmmede med dom på kommunernes vegne. Tilsynene udføres af regionalt ansatte tilsynsførende. Tilsynet udgår fra socialdrift i regionshuset med mulighed for faglig sparring som hidtil med bl.a. kommuner og sociale botilbudsledere. Tilsynet har til formål at sikre, at den dømte overholder dommens vilkår, ikke begår ny kriminalitet, samt at sætte en positiv udvikling i gang. Der er aftalt retningslinjer for tilsynets tilrettelæggelse, gennemførelse samt samarbejdsform med kommunerne. Kommunernes myndighedsansvar er fastholdt gennem aftalen. Der er tale om en frivillig aftale, som alle kommuner, bortset fra Vejle og Faaborg-Midtfyn er tilsluttet. Tilsynet er takstfinansieret. Nærmere beskrivelse af tilsynet findes på www.samraadsyddanmark.dk

Koordinationsforum

For at sikre en overordnet koordination på lands- og landsdelsplan er KL's Koordinationsforum for det specialiserede socialområde etableret. Koordinationsforum er et direktørforum etableret på tværs af de 5

KKR'er, som forestår den tværkommunale koordinering på det specialiserede socialområde. Alle landets 5 administrative styregrupper har 2 pladser i Koordinationsforum.

Koordinationsforum følger udviklingen i kapacitet og belægning på nogle af de tilbud, hvor der er hel eller delvis objektiv finansiering heriblandt Kofoedsminde. Kofoedsminde har i de seneste år været fulgt nøje i regi af forummet dels grundet tilbuddets status som det eneste tilbud af sin art i Danmark og dels grundet den store overbelægning på tilbuddet, hvilket har medført efterregninger og en bekymring for kvaliteten. I den forbindelse har Koordinationsforum indgået i dialog med driftsherren for Kofoedsminde.

Rammeaftalen for det specialiserede socialområde mellem Region Syddanmark og de 22 kommuner

Rammeaftalen er kommunalbestyrelsernes og Regionsrådets redskab til på tværs at styre den faglige udvikling, kapacitet og økonomi på det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet. Rammeaftalen indgås hvert andet år. Det fælleskommunale samarbejde er forankret i Socialdirektørforum, der er den administrative Styregruppe. I regi af Rammeaftalen følges behov for (nye) indsatser løbende. Der foretages løbende afdækninger af tendenser og behov for specifikke målgrupper. Socialdirektørforum behandler endvidere årligt årsrapport mm. fra det fælles samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere.

7. FREMADRETTET TILRETTELÆGGELSE AF INDSATSEN

7.1 Særlige udfordringer i kommunerne

Der kan kun anvendes tilbud efter SEL § 108

Udviklingshæmmede borgere med en domstype 2 har dom til anbringelse i tilbud for personer med vidtgående psykiske handicap. Det er en kommunal afgørelse, hvorvidt den domfældte skal overføres til sikret afdeling. De åbne tilbud skal være godkendt til formålet (SEL §108). Tilbuddet skal have døgndækning inkl. vågen nattevagt samt være omfattet af regler om særlige sikkerhedsforanstaltninger i boformer, jf. BEK nr. 1239 af 22/11/2019.

Flere kommuner nævner, at det er en udfordring, at der kun kan anvendes tilbud efter SEL § 108. Dette begrænser udbuddet af pladser til målgruppen. Flere kommuner har gennem årene omlagt SEL §108 pladser til ABL §105 med støtte efter SEL §§83-85. Der er derved færre åbne pladser, der kan benyttes til borgere med udviklingshæmning og domstype 2. Kommunerne i Syddanmark mener, at også denne borgergruppe bør have et perspektiv på deres liv/bolig, herunder at der kan ske en bevægelse mod det normale over tid, hvorfor kommunerne i Syddanmark gerne ser, at dette afspejles i lovgivningen.

Akut behov

Ved akut behov for pladser på åbne tilbud kan det være svært at finde pladser til borgere med udviklingshæmning og dom efter domstype 2.

Delegation af udgang fra private tilbud:

Det er en udfordring, at kompetencen til at delegere udgange ikke kan delegeres til private botilbud.

Kofoedsminde:

- Kofoedsminde har en geografisk dårlig placering for kommunerne i Vestdanmark. Både ift. udslusning af borgere til andre tilbud samt ift. afstanden til de pårørende.
- Tilgang/afgang borgere: Kofoedsminde har oplevet en stor tilgang af beboere samtidig med der sker en mindre afgang af borgere. Der er en tendens til, at pladserne "sander til", idet borgerne i mindre omgang flyttes ud igen i et åbent tilbud. Der er dermed en generel udfordring med overbelægning.
- Finansieringsform og incitamentsstruktur: De sikrede pladser på Kofoedsminde er objektivt finansierede. Det vurderes, at finansieringsformen medfører en uhensigtsmæssig incitamentsstruktur ift. type 2

dømte, idet der kan være økonomiske incitamentter til at overføre dem til sikrede pladser. Det medfører stigende udgifter og udfordringer med kvaliteten på Kofoedsminde. Kommunerne i Syddanmark er bevidste om, at det er besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe under Social- og Indenrigsministeriet, der skal se på udfordringerne på Kofoedsminde.

Tilrettelæggelse af indsatsen/pladstal

Der findes pt. ikke data omkring antallet af afsagte foranstaltningsdomme (antal borgere med en foranstaltningsdom). Det er således vanskeligt at planlægge/koordinere området pga. det manglende overblik. Kommunerne mangler endvidere overordnet viden om, at borgere er på vej (før domme er afsagt), hvilke domme de konkrete borgere har, samt hvornår dommene ophører. Kommunerne er i tilrettelæggelse af indsatsen særligt udfordrede, når kommunerne ikke er bekendt med borgeren før der afsiges dom.

Ventetid inden dommen falder

Der kan gå lang tid inden en dom falder (op til 2-3 år) samt være udfordrende for borgere med type-2 dom, at de ikke ved, hvornår deres sag tages op.

7.2 Forslag til fremadrettet tilrettelæggelse af indsatsen

Kommunerne i Syddanmark har følgende forslag til den fremadrettede tilrettelæggelse af indsatsen:

Muligheder for udvidelse af tilbudsviften:

- At flere botilbud godkendes efter §108, så der er et større spænd at anbringe dem efter i forhold til deres støttebehov.
- Mulighed for at anvende tilbud godkendt jf. § 107, og boliger som er oprettet jf. Almenboliglovens § 105 med støtte jf. SEL § 85, når der skal anbringes jf. dom. Dette kræver en lovændring.
- Oprette tilbud med sikrede pladser i Vestdanmark for borgere med domstype 1 og 2. Kommunerne i Syddanmark ønsker at indgå i dialog med kommunerne fra de 4 øvrige KKR-områder ift. behovet og muligheden for at oprette et tilbud i Vestdanmark til borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i en sikret afdeling.
- Udvide antal pladser på åbne tilbud, såfremt der opstår behov for det.

Bedre tilgang til viden/ øget kommunikation:

- En orientering til alle parter i sagen, når der træffes afgørelse, vil lette sagsbehandlingen meget, og

bidrage til at skabe en helhedsorienteret og god sagsbehandling for borgeren.

- Oversigter fra Samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere/ Kriminalforsorgen - eksempelvis en gang årligt, så alle sager er korrekt oprettet i kommunen.

Arbejdes med de tidsbestemte domme

- Det foreslås, at der arbejdes med det tidsbestemte element for borgere med domstype 2. Det bør være tydeligere for borgerne, hvor lang deres dom er, eller som minimum, hvornår deres dom vil blive genbehandlet.

Lovhjemmel for delegation af kompetence ift. udgange efter udgangsbekendtgørelsen til private botilbud

- Der kan skabes en lovhjemmel for delegation af kompetence i relation til udgange efter udgangsbekendtgørelsen til private botilbud, der er godkendt til at modtage borgere med dom. Delegation af kompetence til private kræver udtrykkelig lovhjemmel. Der skal derfor tilvejebringes en lovhjemmel, hvilket bedst ville høre hjemme i "Lov om administration og retssikkerhed på det sociale område", hvor andre tilsvarende bestemmelser står.

Ændret finansieringsform for Kofoedsminde

- Det ventes, at der etableres en arbejdsgruppe i regi af social- og indenrigsministeriet, som skal kigge på konstruktionen omkring Kofoedsminde. Kommunerne i Syddanmark anbefaler arbejdsgruppen, at finansieringsformen for Kofoedsmindes sikrede pladser ændres, og at det undersøges hvilken finansieringsform der er mest hensigtsmæssig. Kommunerne i Syddanmark anbefaler, at den objektive finansiering ændres til takstfinansiering. Alternative finansieringsformer kan være delvis objektiv finansiering eller at en hel eller delvis objektiv finansiering kun vedrører borgere med type 1 domme.

7.3. Perspektivering og videre dialog om målgruppen

Afreporteringen af den central udmelding skal ses i et bredere perspektiv i forhold til de samlede udfordringer, der er i forhold til tilbuddet på Kofoedsminde.

Kommunerne oplever stærkt stigende udgifter til det landsdækkende sikrede botilbud Kofoedsminde. Belægningen på Kofoedsminde er steget betragteligt de seneste år, hvor der er sket mere end en fordobling fra 2014 til 2020 fra 34 til ca. 72 belagte pladser. I samme periode er der sket en stigning i de samlede udgifter til Kofoedsminde på over 100 mio. kr.

De sikrede pladser på Kofoedsminde er som de eneste i landet objektivt finansieret af kommunerne. Den objektive finansieringsmodel, sammen med den aktuelle udvikling på Kofoedsminde, gør det meget vanskeligt for kommunerne at styre økonomien på området.

Der har været iværksat en række tiltag for at dæmme op for tilgangen af borgere samt sikre bedre styrbarhed og kommunikation omkring Kofoedsminde. Disse tiltag har haft begrænset effekt

Det er baggrunden for, at Social- og Indenrigsministeriet, på opfordring fra KL, planlægger at nedsætte en arbejdsgruppe omkring Kofoedsminde. Det forventes at arbejdsgruppen skal undersøge og komme med mulige løsningsmodeller i forhold til finansieringsmodellen samt udviklingen i målgruppen og kvaliteten i tilbuddet til domfældte borgere med udviklingshæmning. Hensigten er at lave et beslutningsgrundlag for Folketinget.

De 22 kommuner i Syddanmark ser frem til, at arbejdsgruppen igangsættes og har positive forventninger til resultatet heraf.